

INHOUD

- 7 Woord vooraf
- 8 Aanleggen & ankeren
- 26 Kuip & comfort
- 50 Dekinrichting & bediening
- 75 Tuigage & zeilen
- 95 Opbergen & zeevast zetten
- 112 Kombuis & kajuit
- 121 Werkplaats & winterberging
- 132 Andere tips & oplossingen
- 150 Namen van tipgevers

WOORD VOORAF

Zeilen heeft vele kanten – het kan een veelzijdige invulling van vrije tijd, een keiharde sport of juist pure ontspanning zijn. Maar het is nog meer: je voortbewegen op de grens tussen water en lucht is een complex verhaal, waarbij zowel de hydro als de aërodynamica een grote rol spelen. Misschien nog complexer dan het zeilen zelf is de boot, met alle bijbehorende onderdelen. Het gaat immers om een product dat veel eigenschappen moet verenigen: het is een vaartuig en een woning tegelijk, een kleine eigen wereld, een technische microkosmos. Er zijn aan boord dan ook allerlei systemen aanwezig om de zeilen te hanteren, om te ankeren, te sturen en stroom, water en waterafvoer te reguleren. Een zee-gaand jacht heeft ook nog eens een uitgebreide veiligheidsuitrusting nodig, naast een goede kombuis, navigatiemogelijkheden, bergruimte, slaapplaatsen en een natte cel. En ondanks, of juist dankzij, deze complexiteit voldoet zelfs een boot die

volledig door de werf is uitgerust, nog lang niet aan alle wensen van de eigenaar.

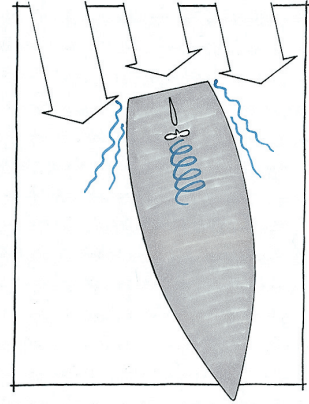
Zonder twijfel kan elke boot worden verbeterd! En dat is prima, want het verbeteren, knutselen, bedenken en uitvoeren, aanpassen van je boot aan je eigen wensen en manier van varen is nou net een mooi onderdeel van de watersporthobby. De meeste aanpassingen aan boord bedenkt je zelf, op basis van je eigen wensen. Een andere onuitputtelijke bron voor verbeteringen aan boord zijn andere jachten die je in de haven, op een ankerplaats of op het water ziet.

Maar je kunt je uiteraard ook laten inspireren door de ideeën die in dit boek zijn verzameld. Het is een collectie van de beste tips die lezers van een bekend Duits zeilblad hebben opgeschreven om ze te delen met andere zeilers, die er op hun beurt weer mee aan de slag kunnen. Lees ze door, haal eruit waar je iets mee kunt en geef er een eigen draai aan!

AANLEGGEN & ANKEREN

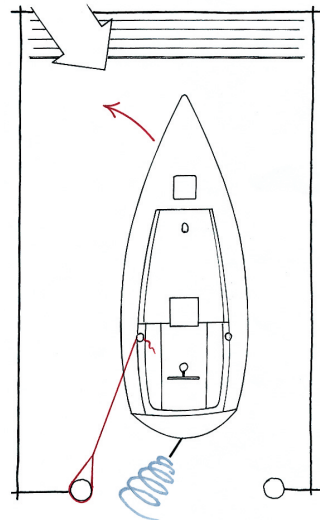
Wachten met de kont in de wind

In Nederland moet je vaak met meer jachten wachten bij een brug of een sluis. Als er geen plaats meer is om af te meren, zul je moeten blijven manoeuvreren. Je kunt daarbij proberen om met de neus in de wind te blijven liggen, maar dat valt zonder snelheid door het water niet mee. Al snel waait de boeg naar één kant weg en draai je net als de andere wachtende jachten voortdurend rondjes om elkaar heen, met kans op aanvaringen en de bijbehorende stress. Op onze Moody 346 gebruiken we daarom de wind als stuurman. We varen langzaam achteruit tegen de wind in en houden het jacht vervolgens met korte klappjes van de schroef op één plek. Omdat de schroef nu aan de windzijde zit, reageert de rest van de boot als een windvaan en waait die mooi van de wind weg, waardoor bijsturen vrijwel niet nodig is. Dit werkt bij ons ook prima bij stroming.

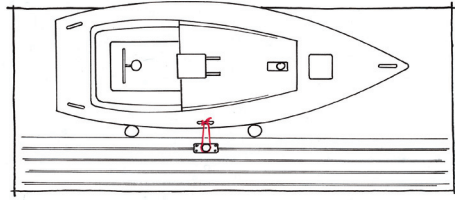
Springetje bij het invaren van de box

Dat je met een springetje meer kan doen dan alleen de boot goed vastleggen, wordt door veel watersporters nogal eens vergeten. Je kunt het gebruiken om het de roerganger gemakkelijker te maken bij het wegvaren met aanlandige wind of dwarswind, maar ook bij het invaren van een onbekende box. Wanneer er namelijk geen lijnen zijn gespannen tussen de palen en de steiger – of er geen jacht aan lijszijde ligt waartegen je zachtjes kunt 'landen', dan lig je bij een stevige zijwind al snel dwars tussen de palen, in plaats van met de boeg bij de steiger, zeker wanneer je met een onervaren bemanning of helemaal alleen onderweg bent. Bij ons aan boord proberen we dan ook als eerste een lijn naar voor en naar achter uit te brengen. Lijgen die eenmaal vast, dan kunnen we in alle rust de andere lijnen zetten door de boot wat te verhalen. Door bij het binnenvaren meteen een spring om de paal aan loefzijde te leggen en deze over de lier of via de kikker op het achterdek beheerst te laten slippen, kun je na wat oefenen de boot goed op de juiste plaats krijgen. Het komt er daarbij opaan om de kracht tussen roer, schroef en het slippen van de spring goed te doseren.

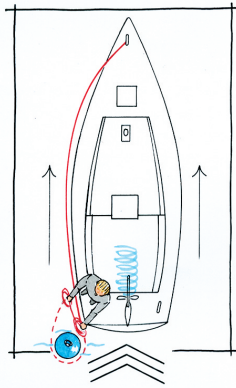

Snel vastmaken met middenkikker

Met mijn 31-voeter ben ik vaak alleen op pad. Voor het langsijz aanleggen aan een steiger, kademuur of ander jacht gebruik ik vaak de middenkikker. Voordat ik aanleg, hang ik voor en achter de middenkikker stootwillen op; bij mijn methode van aanleggen zorgen deze ervoor dat de boot goed in positie blijft. Verder bevestig ik aan de middenkikker een kort lijntje van een meter of twee dat ik voor het grijpen over de reling hang. Nu vaar ik de boot rustig langsijz, stop deze met de motor af en doe dan zo snel mogelijk het lijntje om een bolder of een kikker waarna ik het

direct op de middenkikker beleg. Vervolgens kan ik in alle rust de landvasten uitbrengen. Ligt de boot eenmaal goed vast, dan haal ik het korte hulplijntje natuurlijk weg.

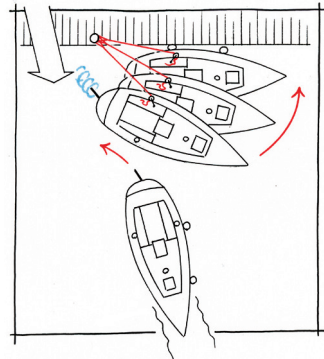

Solo aanleggen aan een meerboei

Wanneer je alleen vaart, moet je voor het manoeuvreren allerlei trucjes bedenken om het gebrek aan helpende handen op te vangen. Om aan een meerboei aan te leggen, heb ik de gewoonte ontwikkeld om deze achteruitvarend via de spiegel te benaderen. Zo is de boot vooral bij krachtiger wind of stroming beter te controleren, omdat de boeg zich als een windvaan met de wind mee laat waaien. Verder kan ik de meerboei via de spiegel gemakkelijker bereiken. De landvast voer ik vanaf de kikker op de boeg buitenom naar achteren. Door wat te spelen met het toerental van de motor kan ik de spiegel netjes bij de meerboei houden en de landvast in alle rust vastmaken. Na het vastmaken draait de boot zich vanzelf om.

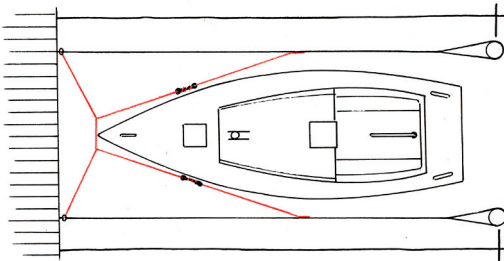
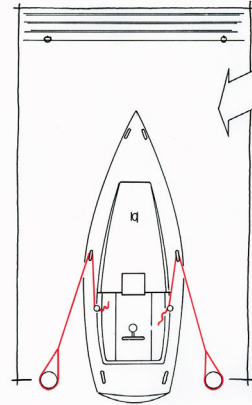
Solo aanleggen aan een steiger

Wie vaak alleen zeilt, moet voor het aanleggen wat handigheidjes bedenken. Ik denk dan bijvoorbeeld aan het aanleggen aan een langssteiger bij aflandige wind. Aanleggen met de boeg naar de steiger is lastig, omdat de boot zodra je hem stillegt, vrijwel direct wegwaait. Het heeft diverse voordelen om met de spiegel naar de steiger toe te varen. De romp zal zich als een pendel richten. Daarbij kun je de boot met meer of minder gas geven tot op de centimeter nauwkeurig tot bij de steiger varen, of zelfs vrijwel bewegingloos bij de steiger laten liggen terwijl je de landvast door de ring haalt of om de bolder werpt. Wanneer je de landvast vervolgens om de lier legt, kun je de boeg op de motor eenvoudig naar de steiger laten zwenken.

Rechtuit in de box

Bij sterke zijwind is het vastmaken in een box vaak lastig. Het jacht drijft al snel opzij en kan daarbij schade toebrengen aan het buurjacht. De boot is veel beter te controleren wanneer je de achterlandvasten niet bij de spiegel vastmaakt, maar via de middenkickers of twee midscheeps geplaatste blokken naar de lieren leidt. Zodra de palen bij het invaren van de box midscheeps staan, leg je de lijnen over de palen en trek je ze aan. Daarna zet je de motor in de vooruit zodat de lijnen goed op spanning blijven staan. Nu kun je de lijnen rustig laten vieren zodat de boot rustig naar de steiger toe beweegt.

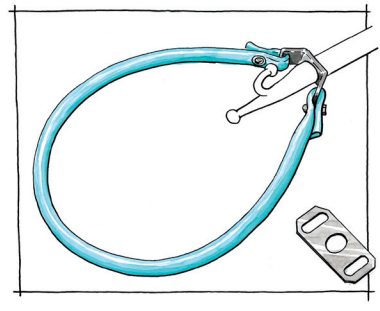
Opvanglijn in de box

We hebben het binnenvaren in de box met een aantal lijnen een stuk eenvoudiger gemaakt. Tussen de palen en de steiger zijn twee lijnen gespannen en daaraan hebben we ongeveer in het

midden van de box twee extra lijnen geknoopt. Deze lijnen zijn voorzien van rubber landvastdempers. Voor de boeg zijn de beide lijnen met een dwarslijntje met elkaar verbonden. Door de hierdoor ontstane V-vorm centreert de boeg zich automatisch in de box, en het dwarslijntje remt het jacht via de rubberdempers af. De afstand tussen het dwarslijntje en de steiger moet je zodanig kiezen dat je nog goed van boord kunt stappen, maar dat de boeg niet tegen de steiger kan komen, ook niet wanneer de lijnen en landvastdempers allemaal wat uitrekken bij het binnenvaren. Bij onze boot met een steile steven functioneert dit systeem prima.

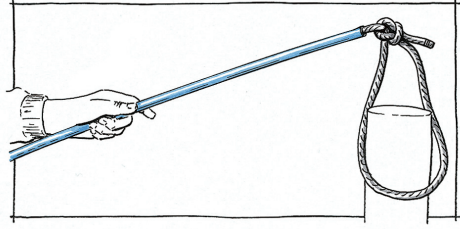
Slang als boldervanger

In de haven zijn we vaak aan het hengelen om beide achterlandvasten om de palen van de box te krijgen. Vandaar dat we onze bootshaak hebben aangepast: na het losschroeven van de haak hebben we een aluminiumstrip over de stok geschoven, met in het midden een gat en aan de zijkanten twee sleuven. Het deel met de sleuven hebben we iets verbogen en er vervolgens een stuk gewapende tuinslang doorheen gestoken, waarna we de slang hebben omgeklapt en met popnagels hebben vastgezet. Als laatste hebben we de haak er weer opgeschroefd.

Landvast in een buis

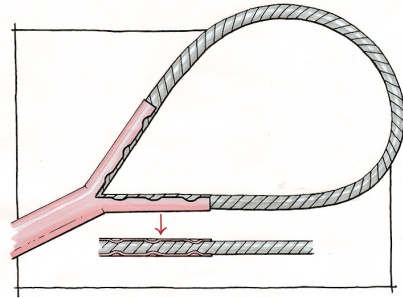
Wie solo een box met palen invaart, moet snel zijn: boot stilleggen, achterlandvasten om de palen werpen, vlot weer een beetje gas vooruit geven, stootwillen buitenboord hangen en zodra de boot bijna bij de steiger is, weer afstoppen en de voorlandvasten uitbrengen. Om tijdens het invaren de boot tussentijds niet helemaal stil te hoeven leggen, heb ik de achterlandvasten door een kunststof buis gehaald. Zo kan ik tijdens het binnenvaren de achterlandvasten om de palen doen zonder de boot stil te hoeven leggen of haastig

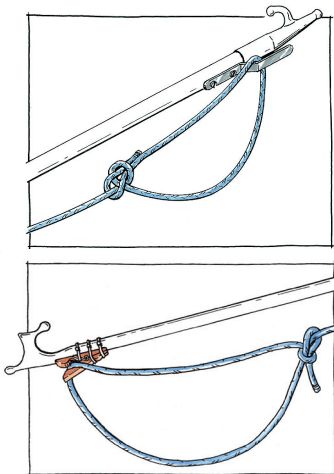
van de ene naar de andere kant te hoeven stappen. Ligt de boot eenmaal vast, dan haal ik de buizen in alle rust van de achterlandvasten af en berg ik ze op in de bakskist.

Openstaande lus

De vorige lezerstip (over de achterlandvast in een buis) heb ik bij mij aan boord uitgeprobeerd. Al bij de eerste poging werd me duidelijk dat het niet meevalt om de lus over de paal te krijgen – de lus hangt slap naar beneden en gaat er niet gemakkelijk omheen. Door de kunststof buis in de lengterichting een stuk in te zagen en vervolgens met een verfbrander te verhitten, lukte het om de uiteinden uit elkaar te buigen. De halve stukken buis heb ik daarna op enkele plaatsen iets ingedrukt, ook weer met behulp van de verfbrander. Hierdoor kan ik de landvast met de lus

in de halve stukken buis klemmen en blijft de lus openstaan, zodat het erg eenvoudig is om de lus over de paal te doen.

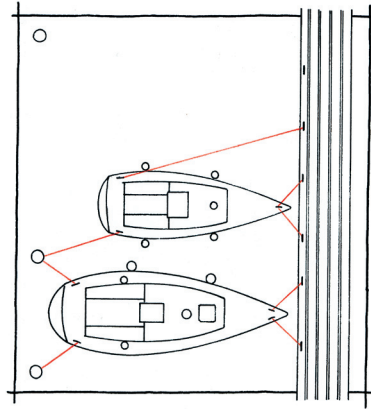

Lange arm voor de landvasten

Wanneer een paal te ver weg staat om de lus in een landvast er met de hand overheen te leggen, dan wordt vaak een bootshaak gebruikt. Maar voor een minder ervaren bemanningslid valt het niet mee om de lus zo over de paal te krijgen. Een metalen stripje aan de zijkant van de bootshaak waarachter de landvast vastklemt, of een met kabelbinders bevestigde wasknijper, maakt het een heel stuk gemakkelijker om de lus netjes over de paal te krijgen zonder dat hij voortijdig van de bootshaak glipt.

Gemakkelijker aanleggen en een plaats vrijlaten

Wanneer een box erg breed is gebruiken we slechts één paal om aan vast te maken, zodat er ook nog ruimte is voor een jacht om naast ons af te meren – en het aanleggen is nog gemakkelijker ook; er is immers maar één achterlandvast nodig. Een achterspringetje naar de steiger houdt onze boot bij zijwind netjes vrij van de buurboot.

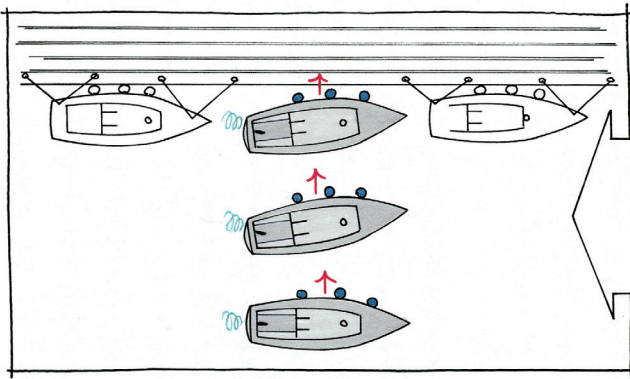

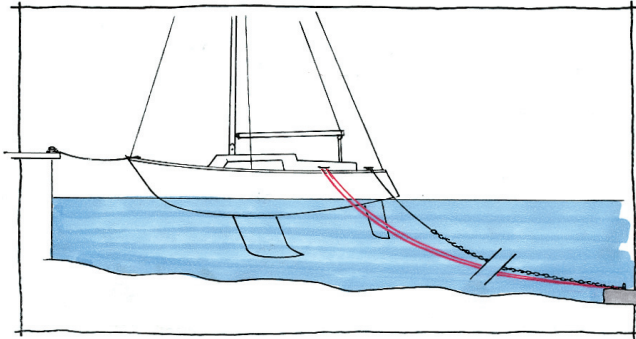
Zijwaarts inparkeren met behulp van stroming

Met name tijdens de vakantie-tijd valt het in een drukke haven op dat de beschikbare ruimte tussen de jachten aan een langssteiger vaak niet optimaal wordt gebruikt. Want zodra er ook maar enige twijfel bestaat of het inparkeren wel gaat lukken, wordt besloten om dan maar dubbel te gaan liggen. Als nieuwkomer is het dan de uitdaging om de beschikbare ruimte goed in te schatten en de boot netjes aan te leggen.

Bij aflandige wind is dat vrij eenvoudig: je vaart met een klaarliggende voorlandvast haaks op de steiger af, legt de boeg vast en daarna stap je met een lang achterlandvast (dat buiten om de reling is geleid) op de steiger, om de boot rustig langszij te trekken. Mocht dan blijken dat het gat te klein is, dan kun je de buurboot vragen om iets te verhalen of je vaart weer weg, waarbij de aflandige wind je zonder problemen het gat uit

laat drijven. Wanneer de wind haaks op de steiger staat, dan kun je de boot precies naast het gat stilleggen en je door de wind naar binnen laten duwen. Zorg er wel voor dat je voldoende stootwillen klaar hebt hangen. Zie je bij het aanvaren dat het gat te klein is, dan heb je nog voldoende tijd om achteruit weg te varen. Staat de wind of stroming evenwijdig aan de steiger, dan leg je de boeg ertegenin. Geef vervolgens precies genoeg gas om de boot ten opzichte van de steiger stil te laten liggen. Door nu het roer een klein stukje te verdraaien, kun je de boeg een klein beetje in de richting van de steiger sturen. Zo wordt de boot zijwaarts door de wind of de stroming naar de steiger toe bewogen, volledig gecontroleerd en zonder stress.

Goede oplossing: een reservelijn

Afmeren met behulp van een mooringlijn aan de spiegel is in de Middellandse Zee heel normaal. Maar hoe is de staat van de lijn en de ketting onder water? Vaak zijn de kettingen sterk

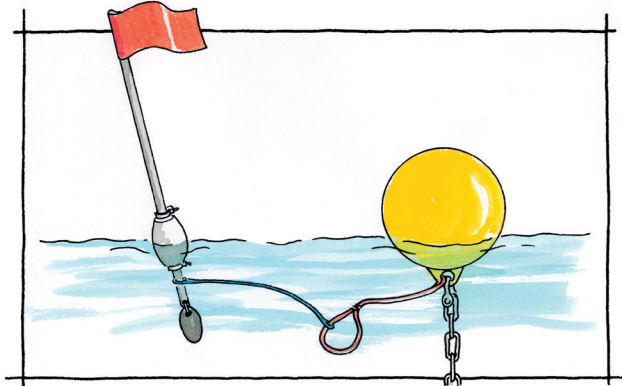
verroest en de lijnen verrot. Of ze de volgende storm nog zullen doorstaan, is maar de vraag. De voorlijnen naar de wal zijn goed te inspecteren, maar die houden het jacht niet

vrij van de vaak betonnen kade. Toen we ons jacht voor langere tijd zonder toezicht in de haven moesten achterlaten, heb ik een back-upstelsel bedacht. Het betonblok van de mooring, op drie meter onder water, was zwaar en sterk genoeg. Ik heb er een grote rvs sluiting aan bevestigd, waardoorheen ik een extra lijn heb gehaald. Het is een doorlopende lijn, zodat ik aan boord de lijn kan doorhalen en controleren op beschadigingen of aangroei. Het jacht ligt gewoon afgemeerd aan de mooringlijn en de ketting, maar mochten die het begeven, dan vangt mijn reservelijn het op.

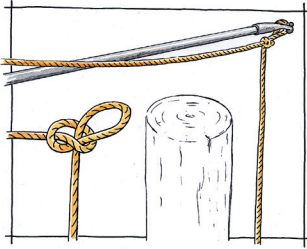
Gemakkelijk de boei oppikken

Ons jacht ligt aan een boei. Omdat ik vaak alleen vaar, is het zaak om de boei zo gemakkelijk mogelijk op te pikken. Om de lijn die onder de boei hangt, gemakkelijker te kunnen pakken, heb ik voor een paar euro een hulpboeitje geknutseld. Een pvc-buis van ongeveer anderhalve meter lang heb ik voorzien van een drijvertje voor netten, te koop bij een visserijwinkel. Het drijvertje is met twee kabelbinders (net erboven en eronder) bevestigd op de buis.

Het onderste stuk van de buis heb ik met een stuk lood verzwaard en aan het bovenste eind heb ik een goed zichtbaar vlaggetje geknoopt. Het hulpboeitje is met een dunne lijn aan de lus onder de boei vastgemaakt. Wanneer ik nu op de boei afvaar, hoef ik niet meer te hengelen met een pikhaak, want ik kan het hulpboeitje zo vastpakken, de lus onder de boei omhoog trekken en de boot vastleggen.

Slipsteek als hulp

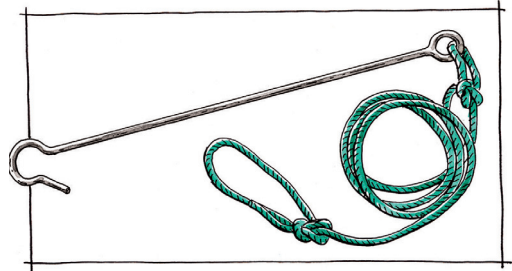
Bij het afmeren aan een paal is de grootste truc dat je de lijn direct goed over de paal krijgt.

Om de lijn goed aan de pikhaak te bevestigen zodat deze er niet per ongeluk vanaf schiet, gebruiken wij een slipsteek als hulpmiddel. Daarvoor nemen we een lange landvast die we met het ene uiteinde aan de boot vastmaken. Daarna maken we ongeveer in het midden van de landvast een slipsteek, steken de haak van de pikhaak in het lusje en trekken het lusje dicht zodat het goed vastzet

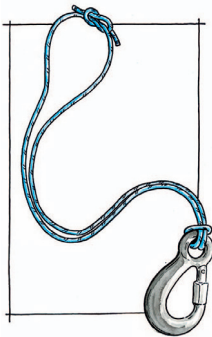
aan de haak. Nu kunnen we de landvast met de pikhaak gemakkelijk over de paal leggen. Ligt de landvast eenmaal dan trekken we de pikhaak uit het lusje van de slipsteek en halen de landvast aan. Daarbij gaat vanzelf de slipsteek eruit, zodat je bij het wegvaren de landvast gewoon kunt vieren zonder dat er ergens een knoop achter blijft hangen.

Landvast met een lange haak

Wij zeilen vooral in de Middellandse Zee, waar je over het algemeen afmeert achter het anker met de spiegel naar de kade. Solo of met een kleine bemanning is het dan een probleem om de achterlandvasten aan te nemen en te beleggen. We hebben dit opgelost door uit rvs stafmateriaal een lange haak te laten maken. Deze haak is met een drie meter lange lijn vastgemaakt aan de achterkikker. Meestal zijn er in de betonnen kade stalen ogen aanwezig, waar we de haak in kunnen pikken. Direct na het stilleggen van de boot maken we verbinding met de kade, zonder van boord te stap-

pen. Na het optuigen van de loopplank brengen we dan in alle rust de achterlandvasten aan.

Musketonhaak als meerlijnhouder

De meerlijn die aan een boeitje hangt wordt meestal met de pikhaak uit het water gevist en vervolgens met de hand langs de boot naar de boeg getrokken. Vaak is die meerlijn echter vies, aangegroeid en glibberig. Daarom gebruiken wij aan boord een musketonhaak aan een lijntje. De meerlijn pikken we op, we klikken de musketonhaak vast en trekken het geheel vervolgens met het lijntje van de musketonhaak naar de boeg. Daar maken we het lijntje aan de kikker vast en halen we de meerlijn rustig binnen. Wanneer de meerlijn uit de hand glipt, blijft hij vastzitten aan de musketonhaak en zo is hij gemakkelijk weer aan boord te halen.